

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 594/2020-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou LÖWY & LÖWY s. r. o., Slowackého 56, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jakub Löwy, PhD., LL.M., ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 225/2016, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 225/2016 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Bratislave p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 225/2016 konat' bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré j e mu Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 680,74 € (slovom šesťstoosemdesiat eur a sedemdesiatštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátskej kancelárie LÖWY & LÖWY s. r. o., Slowackého 56, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej s'ťažnosti a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2020 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátskou kanceláriou LÖWY & LÖWY s. r. o., Slowackého 56, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jakub Löwy, PhD., LL.M., ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 225/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Pezinok (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 270/2011 vo veci určenia neplatnosti zmluvy a určenia vlastníckeho práva v procesnom postavení žalovaného 2. Okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 270/2011-260 z 27. októbra 2015 (ďalej len „rozsudok z 27. októbra 2015“) žalobu žalobcu ([REDACTED]) zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 8,67 € a trovy právneho zastúpenia v sume 5 510,68 €.

3. Žalobca podal 12. januára 2016 proti rozsudku okresného súdu z 27. októbra 2015 odvolanie, ku ktorému sa sťažovateľ vyjadril podaním zo 16. februára 2016.

4. Vec odvolania proti rozsudku okresného súdu z 27. októbra 2015 bola krajskému súdu doručená 30. mája 2016 a vedie sa pod sp. zn. 14 Co 225/2016.

5. Dňa 9. novembra 2018 podal sťažovateľ krajskému súdu žiadosť o rozhodnutie vo veci samej, ku ktorej sa krajský súd vyjadril 18. januára 2019 tak, že *„dĺžka odvolacieho konania bola ovplyvnená zaťaženosťou prejednávajúceho senátu 14Co, ktorý ku koncu roka 2016 mal nevybavených 591 vecí. Opätovnú žiadosť podal sťažovateľ 15. januára 2020, pričom na túto neobdržal zo strany krajského súdu žiadnu odpoveď.“*

6. Z už uvedeného je zrejmé, že krajský súd dosiaľ nerozhodol vo veci opravného prostriedku ani *„skoro po piatich rokoch od vydania prvoinštančného rozhodnutia a viac ako štyroch rokoch od doručenia spisu Krajskému súdu v Bratislave.“*

7. Podľa sťažovateľa *„ide v predmetnom prípade jednoznačne o prieťahy v konaní, ktoré majú za následok, že ani takmer 9 rokov od podania návrhu zo dňa 12.09.2011 nie je vec právoplatne rozhodnutá.“*

8. Ku kritériu právnej a faktickej zložitosti veci sťažovateľ uvádza, že prejednávacia vec má charakter typickej veci spadajúcej do civilnej agendy, pričom nejde o vec právne zložitú.

9. Svojím konaním sťažovateľ nespôsobil predĺženie napadnutého konania, keďže počas celého napadnutého konania je v plnej miere súčinný a na výzvy krajského súdu reagoval bez zbytočného odkladu.

10. Postup krajského súdu s prihliadnutím na nečinnosť v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie hodnotí sťažovateľ ako porušujúci jeho právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Sťažovateľ zastáva názor, že mu bola postupom krajského súdu *«spôsobená nemajetková ujma spočívajúca v jeho pretrvávajúcom pociťovaní právnej neistoty, beznádeje a nespravodlivosti sprevádzajúcich porušovanie jeho základného práva na konanie súdu bez zbytočných prieťahov. Dôvodom pre priznanie finančnej náhrady v navrhovanej výške je aj skutočnosť, že sťažovateľ dňa 24.11.2011 povolením vkladu [REDAKOVANÉ] z 24.11.2011 nemôže užívať svoje nehnuteľnosti, a to parcela číslo [REDAKOVANÉ] parcely registra [REDAKOVANÉ] zastavané plochy a nádvoria, všetko zapísané na [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v dôsledku právnej neistoty z výsledku konania má obavy do predmetnej nehnuteľnosti investovať, na predmetnej nehnuteľnosti stavať a podobne. S predmetnými nehnuteľnosťami nemôže tiež sťažovateľ disponovať. Jedná sa potom o nehnuteľnosti vyššej hodnoty, ktoré sa nachádzajú v lukratívnej časti [REDAKOVANÉ], a ktoré by mohli byť využívané na rekreačné účely. Predmetné nehnuteľnosti boli zakúpené za sumu 17.270 EUR, pričom tieto peňažné prostriedky sťažovateľ riadne a včas uhradil, v opačnom prípade by nemohlo prísť k prevodu vlastníckeho práva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam v jeho prospech. Je zrejmé, že hodnota týchto nehnuteľností je v súčasnosti vyššia, ako bola ich hodnota v čase ich nadobudnutia. V dôsledku prieťahov v konaní tak dochádza k výraznému zásahu v možnosti realizácie vlastníckeho práva sťažovateľa k predmetným nehnuteľnostiam.»*

12. Na podklade už uvedených skutočností je podľa názoru sťažovateľa dôvodné priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €. Uplatnená suma primeraného finančného zadosťučinenia je dôvodná s prihliadnutím na právnu neistotu, ktorá dlhodobo pretrváva a spôsobuje nemateriálnu, ale aj materiálnu ujmu spočívajúcu v „pocite právnej neistoty zo vzniknutej situácie, ale aj zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľa v dôsledku ktorého nemôže užívať predmetný majetok.“.

13. Sťažovateľ si zároveň uplatňuje náhradu trov konania v sume 834,14 €.

14. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ súčasne požaduje vyslovenie príkazu krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, ako aj náhrady trov konania.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie krajského súdu k ústavnej sťažnosti, replika sťažovateľa a úkony krajského súdu v napadnutom konaní

15. Uznesením ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 594/2020 z 18. novembra 2020 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

16. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sa na výzvu ústavného súdu k ústavnej sťažnosti vyjadril prípisom sp. zn. 1 SprV 632/2020 z 15. januára 2021 predseda krajského súdu, ktorý ústavný súd informoval, že prípismi z 24. novembra 2020 a zo 17. decembra 2020 požiadal predsedníčku senátu krajského súdu JUDr. Darinu Kuchtovú o vyjadrenie k ústavnej sťažnosti.

Predsedníčka senátu krajského súdu vo vyjadrení zo 14. decembra 2020 uviedla, že vec vedená pod sp. zn. 14 Co 225/2016 napadla krajskému súdu 30. mája 2016,

pričom sudkyňou spravodajkyňou vo veci je Mgr. Barbora Barteková, ktorá je od júna 2020 práceneschopná. V predmetnej veci predsedá JUDr. Darina Kriváňová. Zdôraznila, že k 30. novembru 2020 je v senáte 14Co krajského súdu celkovo 518 nevybavených vecí, z toho u sudkyne spravodajkyne Mgr. Barbory Bartekovej je nevybavených 226 vecí. Poukázala ďalej aj na skutočnosť, že z dôvodu práceneschopnosti sudkyne spravodajkyne, ako aj predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kriváňovej sa nemôže k ústavnej sťažnosti bližšie vyjadrovať.

Sudkyňa krajského súdu JUDr. Darina Kriváňová vo vyjadrení z 11. januára 2021 uviedla, že sa nevie vyjadriť k namietaným dôvodom ústavnej sťažnosti, nemá oprávnenie riadiť prácu v senáte a nevie, z akého dôvodu sudkyňa spravodajkyňa doteraz nepredložila predmetnú vec na rozhodnutie. Akcentovala skutočnosť, že vec napadla odvolaciemu súdu 30. mája 2016, pričom sama bola zaradená do senátu 14Co až od 1. marca 2019.

Predseda krajského súdu k prijatej ústavnej sťažnosti ďalej uviedol, že neeviduje sťažnosť sťažovateľa na prietahy v napadnutom konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorou by počas napadnutého konania vedeného krajským súdom namietal prietahy a „zamedzil stavu právnej neistoty“.

Predseda krajského súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ústnom prerokovaní veci pred ústavným súdom.

17. Vyjadrenie predsedu krajského súdu ústavný súd zaslal na prípadné zaujatie stanoviska sťažovateľovi, ktorý v reakcii v prípise doručenom ústavnému súdu 2. februára 2021 zdôraznil, že naďalej trvá na ústavnej sťažnosti a jej opodstatnenosti. Z obsahu vyjadrenia krajského súdu podľa názoru sťažovateľa jednoznačne vyplýva, že k prietahom v napadnutom konaní došlo, keďže ani členky senátu krajského súdu a ani predseda krajského súdu nevedia bližšie objasniť, prečo sa v danej veci nekoná.

K námietke predsedu krajského súdu, podľa ktorej sťažovateľ nevyužil podanie sťažnosti na prietahy v napadnutom konaní podľa príslušných ustanovení zákona o súdoch, tento zdôrazňuje, že 9. novembra 2018 podal žiadosť o rozhodnutie vo veci samej,

ku ktorej sa krajský súd vyjadril prípisom z 18. januára 2019 tak, že „*dĺžka odvolacieho konania bola ovplyvnená zaťaženosťou prejednávajúceho senátu 14Co, ktorý ku koncu roka 2016 mal nevybavených 591 vecí. Krajský súd v Bratislave zároveň sťažovateľa vyrozumel, že prejednanie veci reálne prichádza do úvahy v priebehu prvého polroka 2019.*“.

Opätovnú žiadosť o rozhodnutie vo veci podal sťažovateľ 15. januára 2020, pričom na túto krajský súd dosiaľ neodpovedal. Sťažovateľ ďalej v tejto súvislosti namieta, že v súlade s rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) sťažnosť na prietahy podľa zákona o súdoch nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy v zmysle čl. 13 dohovoru. Podľa sťažovateľa predseda príslušného súdu nemá žiadne oprávnenie, ktorým by sudcovi mohol priamo ustanoviť povinnosť vo veci rozhodnúť či vzniknutý prietah odstrániť.

18. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní krajského súdu a sťažovateľa, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu krajského súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

19. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené krajským súdom, ktorý si ústavný súd zapožičal, vyplývajú tieto skutočnosti:

Krajskému súdu bol spis na účely rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 27. októbra 2015 doručený 30. mája 2016. Od doručenia spisu krajskému súdu nebol vo veci vykonaný žiadny procesný úkon.

III.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

20. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

21. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

23. Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie, či postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

26. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

27. K vzniku zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

28. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada

aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

IV.A Právna a faktická zložitosť veci

29. Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o odvolaní proti meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanému vo veci určenia neplatnosti zmluvy a určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Okrem toho, že veci určenia neplatnosti zmluvy a vlastníckeho práva k nehnuteľnosti tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto ich nemožno považovať bez ďalšieho za právne zložité, ústavný súd konštatuje, že absolútna nečinnosť krajského súdu, ktorý nevykonal v predmetnej veci po predložení relevantného spisu žiadny procesný úkon, svedčí o tom, že zbytočné prietahy v tomto prípade nemožno ospravedlniť ani faktickou zložitosťou veci.

IV.B Správanie subjektu (strany sporu)

30. Ústavný súd opätovným zdôraznením skutočnosti, podľa ktorej krajský súd v napadnutom konaní nevykonal po predložení predmetnej veci na rozhodnutie o odvolaní žiadny procesný úkon, konštatuje, že neprichádza do úvahy konštatovanie o prispení sťažovateľa ako strany v spore k predĺženiu napadnutého konania. Už len pre úplnosť ústavný súd konštatuje, že na výzvu okresného súdu na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu sťažovateľ reagoval predložením stanoviska v stanovenej lehote (k tomu pozri aj bod 3 tohto nálezu).

IV.C Postup krajského súdu v napadnutom konaní

31. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup krajského súdu. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nečinnosťou všeobecného súdu, teda takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

32. Vzhľadom na skutočnosti zistené zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie ústavný súd konštatuje, že nečinnosť krajského súdu v trvaní takmer 5 rokov od predloženia spisu na rozhodnutie o odvolaní (k tomu pozri bod 19 tohto nálezu) bez existencie zákonnej prekážky spôsobila vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho hľadiska netolerovateľné.

33. Obranu krajského súdu, ktorej podstatou je zdôraznenie celkového vysokého nápadu vecí v senáte krajského súdu 14Co (k tomu pozri aj bod 16 tohto nálezu), ústavný súd nemôže akceptovať. V uvedenej súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalší počet pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

34. Pokiaľ predseda krajského súdu namieta, že k zbytočným prietahom nemuselo dôjsť za predpokladu, že sťažovateľ podá sťažnosť podľa príslušných ustanovení zákona o súdoch, ústavný súd hodnotí túto argumentáciu z pohľadu existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní ako irelevantnú (k tomu pozri bod 16 tohto nálezu). Ústavný súd v tomto kontexte poukazuje predovšetkým na relevantnú judikatúru ESĽP [rozsudky ESĽP vo veciach Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, Bednár proti Slovenskej republike z 8. 10. 2013, Klinovská proti Slovenskej republike z 8. 10. 2013, Csákó proti Slovenskej republike z 25. 6. 2013, Sika (č. 7) proti Slovenskej republike z 25. 6. 2013, Untermayer proti Slovenskej republike z 9. 7. 2013], z ktorej vyplýva záver, že sťažnosť predsedovi všeobecného súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch nemožno považovať za efektívny právny prostriedok nápravy porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (k tomu pozri aj argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v bode 17 tohto nálezu, s ktorou sa ústavný súd stotožňuje). Okrem už uvedeného ústavný súd

akcentuje aj skutočnosť, že právo strany v spore na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov je previazané s povinnosťou, nie oprávnením príslušného všeobecného súdu a v konkrétnej veci konajúceho sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na všeobecný súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (m. m. IV. ÚS 342/2020).

V.

Záver

K bodu 1 výrokovej časti nálezu

35. S prihliadnutím na skutočnosti uvádzané v časti IV tohto nálezu, berúc do úvahy ničím neodôvodnenú nečinnosť krajského súdu, ktorý v napadnutom konaní po predložení veci na rozhodnutie o odvolaní (máj 2016, pozn.) neurobil vo veci žiadny procesný úkon, takže rozhodovanie vo veci riadneho opravného prostriedku na krajskom súde predstavuje takmer 5 rokov, pričom vec nie je ani po viac ako 9 rokoch od začatia predmetného konania vo veci sťažovateľa právoplatne skončená (k tomu pozri aj bod 7 tohto nálezu), ústavný súd konštatuje, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie práv sťažovateľa zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

K bodu 2 výrokovej časti nálezu

36. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

37. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie vedené krajským súdom nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu vo veci ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, prikázal krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov.

K bodom 3 a 5 výrokovej časti nálezu

38. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

39. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

40. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 5 000 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu (bod 11 tohto nálezu).

41. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

42. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä ničím neodôvodnenú nečinnosť krajského súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

43. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnej sťažnosti v časti požadovanej sumy primeraného finančného zadosťučinenia prevyšujúcej sumu 3 000 € nevyhovel tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

44. S prihliadnutím na uvedené preto ústavný súd rozhodol vo veci priznania primeraného finančného zadosťučinenia tak, ako to je uvedené v bodoch 3 a 5 výroku tohto nálezu.

K bodom 4 a 5 výrokovej časti nálezu

45. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

46. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnou zástupkyňou.

47. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 680,74 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z.

o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a replika k vyjadreniu krajského súdu) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v sume 177 € a za rok 2021 v sume 181,17 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2020 v sume 10,62 € a za rok 2021 v sume 10,87 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje po jej navýšení o daň z pridanej hodnoty sumu 680,74 €. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu, a požiadavke sťažovateľa na priznanie náhrady trov konania v sume prevyšujúcej sumu 680,74 (k tomu pozri aj bod 13 tohto nálezu) nevyhovet (bod 5 výroku tohto nálezu).

48. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

VI.

49. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2021

Libor Duľa
predseda senátu